

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 147

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 07. oktoober 2025

Algas 14.00, lõpp 15.40

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Kiia Väli (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Õne Pillak, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Maria Haas (konsultant)

Puudusid: Jaak Aab ja Reili Rand

Kutsutud: regionaal- ja põllumajandusminister Hendrik Johannes Terras, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu asekantsler Sigrid Soomlais, regionaalpoliitika osakonna nõunik Taavi Kurvits, ühistranspordi osakonna juhataja Andres Ruubas (1. ja 2. päevakorrapunkt); AS Eesti Varude Keskuse juhatuse esimees Ando Leppiman (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud Ülemaailmse Postiliidu Ar-Riyādi erakorralise kongressi lõppaktide ratifitseerimise seaduse eelnõu (689 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud ühistranspordiseaduse muutmise seaduse eelnõu (725 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile: tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE)
4. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud Ülemaailmse Postiliidu Ar-Riyādi erakorralise kongressi lõppaktide ratifitseerimise seaduse eelnõu (689 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Regionaal- ja põllumajandusminister **Hendrik Johannes Terras** ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (REM) regionaalpoliitika osakonna nõunik **Taavi Kurvits** andsid ülevaate 689 SE (lisa 1).

Kristina Šmigun-Vähi palus selgitada, milliseid meetmeid rakendatakse selleks, et ennetada ja tõkestada olukordi, kus postiteenuse vahendusel saadetakse ohtlikke esemeid.

Taavi Kurvits selgitas, et siin on mitu aspekti. Esiteks on elektroonilise andmekogumise

puhul oluline tagada, et andmed ei oleks kuidagi haavatavad. Teiseks on oluline saadetiste reaalne kontrollimine. Näiteks Eesti Post AS (Eesti Post) on turvalisuse tagamiseks rakendanud erinevaid mehhanisme, nagu näiteks kaotanud võimaluse anonüümselt pakke saata pakiautomaati. Lisaks on nad koostanud põhjalikud riskianalüüsid minimeerimaks ohtlike saadetiste saatmist ja regulaarselt koolitatakse personali, et nad oskaksid tuvastada võimalikke ohtlikke esemeid. Samas ei ole võimalik täies mahus selliseid juhtumeid vältida, kuna saadetiste mahud kasvavad pidevalt. Hiljutised uudised Soomest viitavad samuti sellele probleemile. Saadetiste kontrollimine võib osutuda keeruliseks ilma tarbijatele olulisi häireid või lisakulusid põhjustamata. Euroopa Liidu (EL) tasandil on toimumas tollireform, mis on suunatud ühtsete lähenemiste ja kontrollimeetmete kehtestamisele nii kolmandatest riikidest saabuvatele kui ka liikmesriikide vahel liikuvatele saadetistele.

REMi regionaalarengu asekanstler **Sigrid Soomlais** lisas, et postiteenuse turvalisus on keeruline küsimus. Ühelt poolt kaitseb postisaladus kõikide postipakkide ja kirjade sisu, kuid samas tuleb arvestada erinevate võimalike rünnakukohtadega. Valdkonda mõjutavad mitmed direktiivid, sh hiljuti jõustunud nõuded lennukiga saabuvale postile, millega nähakse ette, et saaja ja saatja andmed peavad olema pakendil kirjas. Järk-järgult liigutakse selles suunas, et postiteenuse turvalisus oleks paremini tagatud. Siseturvalisuse kaalutlustel viiakse näiteks Eesti Posti Kaunase sorteerimiskeskuses läbi pistelisi kontrolle.

Urve Tiidus sõnas, et Hiinast saabub Soome väga suures mahus postipakke ja viimase kolme aastaga on see hüppeliselt suurenenud. **Tiidus** küsis, kui palju teeb Eesti Soomega koostööd postiteenusevaldkonnas. Lisaks küsis **Tiidus**, kas ka Eesti puhul on Hiinast tellitud saadetiste maht suurenenud.

Taavi Kurvits vastas jaatavalt, et ka Eesti puhul on mahud suurenenud. Samuti teeb Eesti Soomega tihedat koostööd. Lisaks toimuvad ELi tasandil tolliteemadel töögrupid, kus püütakse reegleid ühtlustada, ehk ELi riigid viiksid kontrolle läbi ühtsete põhimõtete ja reeglite alusel ning ELi sisepiiridel ei tekiks nõrku kohti.

Marek Reinaas küsis, kas Ar-Riyāḍi erakorralisel kongressil puudutati ka seda teemat, et ELi tellitakse väljastpoolt palju kaupu, mis tooteohutuse vaatest ei vasta alati ELi nõuetele.

Taavi Kurvits vastas, et otseselt mitte. Kongressil osalesid erinevatest riikidest kas riigi esindajad või postisektoris tegutsevad ettevõtted. Sõnavõttudes tuli selgelt esile, kas tegemist oli riigi või ettevõtte esindajaga. Postiettevõtted keskendusid oma sõnavõttudes saadetiste mahtudele, finantstulemustele, laienemisele ja kasvule, samas kui riigi esindajad rõhutasid tarbijate ootusi ning õiguste kaitset.

Sigrid Soomlais selgitas, et universaalse postiteenuse puhul ei käsitleta kõiki saabuvasid pakke. Universaalne postiteenus, mida iga riik on kohustatud enda territooriumil tagama, hõlmab liht-, täht- ja väärtkirju kaaluga kuni 2 kg ning täht- ja väärtpostipakke kaaluga kuni 20 kg. Seetõttu ei pruugi kõik postkontorisse või pakiautomaati jõudvad pakid kuuluda universaalse postiteenuse alla. Sellest tulenevalt tehakse konventsioonis muudatused, kuna pakiturg on väga konkurentsitihe, mistõttu muudetakse ja ühtlustatakse reegleid. Hiinast pärit pakide osakaal on suurenenud eelkõige seoses tarbijate hinnatundlikkusega.

Mart Maastik selgitas Hiinast veebipoe kaudu tellimisel tekkinud suurt murekohta. Kui tellitav kaup saadetakse näiteks neljas osas ning juhul kui Eesti Post saadab inimesele

teavituse deklareerimist vajava paki kohta ning palub ostudokumente esitada, võib tekkida olukord, kus tellija ei tea, millist konkreetset pakki see puudutab, eriti juhul, kui korraga on tellitud mitu erinevat saadetist. Pakke võib tulla mitmes osas. Samuti on siin oluline, kas tellitava kauba väärtus jääb alla 150 € või ületab selle. Selline olukord muudab tarbijale kogu protsessi keeruliseks ja ajakulukaks ning lisab administratiivset koormust ka Eesti Postile. See olukord vajab lahendamist.

Hendrik Johannes Terras märkis, et see on väärtuslik tagasiside, mille ministeerium võtab kaasa.

Marek Reinaas palus selgitada, millised on peamised trendid postiteenusevaldkonnas.

Taavi Kurvits sõnas, et eelmisel aastal viidi koostöös Kantar Emoriga läbi uuring, mille eesmärk oli mõista Eesti inimeste ootusi ja harjumusi. Uuringu tulemused erinesid kehtestatud hüpoteesist, mistõttu tekkis küsimus, kas metoodiliselt esitati küsimused valesti. Uuringus ilmnis, et kuni 25-aastased noored peavad postikirjade saatmist ka kümne aasta pärast vajalikuks, tellivad jätkuvalt ajalehti ning leiavad, et see teenus peaks säilima. Samas kui suhelda noortega, siis paljudel juhtudel ei vasta sellised arvamused tõele ning sama kehtib ka Eesti Posti klientidelt saadud tagasisidega. Siit saab kaasa võtta pigem selle, et universaalne postiteenus omab inimestele ajaloolist ja sümboolset tähendust.

Hendrik Johannes Terras lisas, et pakiautomaatide laialdane levik on muutnud inimeste mõttemalle. Nüüd on võimalik pakkuda mitmeid teenuseid ühes kohas, näiteks on võimalik Coopi kauplusest enda kiri kätte saada. Samas moodustab märkimisväärse osa kirjadest jõulukaardid. Oluline on märkida, et postkaardi saatmise võimalus jääb alles, aga sellele tuleks kehtestada hind, mis katab tegelikud kulud. Neid küsimusi käsitletakse praegu postireformi arutelude raames.

Eve-Ly Kübard küsis, kas olukorras, kus konventsiooni lisaprotokolliga muudetakse põhi- ja lisateenuseid, peaks muutma ka postiseadust, kuna seaduses defineeritakse teenused. Lisaks küsis **Kübard**, kas ja mil määral võiksid konventsiooni muudatused, mille eesmärk on suurendada universaalse postiteenuse konkurentsivõimet, parandada Eesti Posti konkurentsivõimet.

Taavi Kurvits vastas, et postiseaduse muutmine ei ole konventsiooni valguses vajalik, kuna kehtiv seadus reguleerib postiteenuseid üldisel tasandil ega sätesta konkreetseid juhtumeid, millal tuleb tagada elektrooniline jälgitavus ning millal mitte. Eesti Postil võib siiski tekkida vajadus muuta oma tüüptingimusi, et tarbijatele oleks teenuste kasutamisel tingimused piisavalt selged. Mõju osas saab lõpliku hinnangu anda Eesti Post ise, kuid etteruttavalt võib esialgsete hinnangute põhjal öelda, et selle aasta septembris Dubais toimunud Ülemaailmse Postiliidu kongressil võeti kogu temaatika laiemalt arutluse alla ning otsustati, et senine kahekilone limiit kirisaadetiste puhul ei päde enam ning alates 2027. aastast muutub uueks maksimaalseks kaaluks 1 kg. Tegemist on olulise muudatusega, mis tähendab, et kõik üle ühe kilo kaaluvad kirisaadetised liigitatakse edaspidi pakkideks, millel tekib ka majanduslik pool. Vastavad muudatused on planeeritud praegu ettevalmistavasse postiseaduse muutmise eelnõusse, kus viidatakse ülemaailmsele postikonventsioonile, võimaldamaks tulevikus paindlikku reageerimist rahvusvahelistele muudatustele ilma, et peaks seadust hakkama iga kord muutma.

Otsustati:

1.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.10.2025 (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Õnne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

1.2. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Õnne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud ühistranspordiseaduse muutmise seaduse eelnõu (725 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Regionaal- ja põllumajandusminister **Hendrik Johannes Terras** ning REMi ühistranspordi osakonna juhataja **Andres Ruubas** andsid ülevaate 725 SE (lisa 2).

Tõnis Mölder palus selgitada, miks soovitakse kaotada taksoteenuse osutaja foto esitamise nõue teenindajakaardi taotlemisel. Kliendi seisukohalt on foto teenindajakaardil usaldusväärsuse küsimus.

Andres Ruubas vastas, et muudatuse rakendumisel ei oleks kohustuslik lisada teenindajakaardile isiku fotot, kuna ministeerium ei pea asjakohaseks seda, et loa taotlemisel peab isik oma pildi andmed esitama.

REMi regionaalarengu asekanstler **Sigrid Soomlais** lisas, et taksoteenust kasutatakse tänapäeval enamasti erinevate veebirakenduste kaudu, kus taksojuhtide pildid on üldjuhul nagunii olemas. Seetõttu ei pruugi teenindajakaardi autos hoidmine isikutuvastuse eesmärgil olla alati vajalik.

Mart Maastik sõnas, et teenindajakaart täidab olulist eesmärki – selle olemasolu kinnitab, et taksoteenust pakkuvale isikule on antud vastav litsents ning ta vastab kehtestatud nõuetele. Kui teenindajakaardile ei pea enam fotot lisama, võib tekkida olukord, kus sama kaardi alusel võib taksoteenust osutada ükskõik kes. Muudatus jääb arusaamatuks, kuna on oluline, et klient saaks taksojuhti tuvastada. Tekib küsimus, mille osas soovitakse muudatusega kokku hoida.

Andres Ruubas selgitas, et taksonduses soovitakse saavutada seda, et teenus oleks klientide jaoks ohutu, mis sõltub sõiduki ohutusest ja juhi heast mainest. Teenindajakaardi saamine on suhteliselt lihtne protsess, aga samas näitab järelevalve, et juhtumeid, kus teenindajakaart ei ühti teenuse osutajaga, esineb väga harva. Ministeerium ei pea otstarbekaks isikupiltide kogumist ja hoidmist, kuna see on seotud isikute privaatsusega ja fotode lisamine registrisse võib viia andmete väärkasutamiseni, kuna fotod on sel juhul avalikult kättesaadavad. Sellele on tähelepanu osutanud ka Andmekaitse Inspektsioon (AKI).

Mario Kadastik sõnas, et foto lisamine puudutab füüsilist teenindajakaarti ning digiplatvorme see ei puuduta, kuna üldjuhul erinevad rakendused soovivad, et juht enda foto lisaks. Ta nõustus, et kaardi taotluse esitamisel on põhjendatud foto üleslaadimise nõude kaotamine, aga füüsilise kaardi väljastamisel võiks kohalik omavalitsus kaardi omaniku foto kaardile lisada. Rahvastikuregistris olevate fotode, mis on Politsei- ja Piirivalveameti kaudu tehtud, kasutamine on mõistlik lahendus, kuna see muudab pettuste toimepanemise raskemaks, võrreldes sellega, kui inimene ise laeb foto üles.

Andres Ruubas lausus, et selleks, et kaardile ilmuks foto majandustegevuse registri kaudu, on vajalik eraldi tehniline lahendus. Praegu ei ole sellist võimalust majandustegevuse registris. See eeldab eraldi X-tee päringu loomist, mis peab väljundina jõudma ka väljatrükile.

Mario Kadastik märkis, et hetkel loob süsteem selle foto üleslaaditud failist. Tema hinnangul ei ole vahet, kas see pärineb X-tee päringust või üleslaaditud failist. Kui majandustegevuse registris plaanitakse juba antud seadusemuudatuse jõustumisel teha ühekordne arendus, siis ühe X-tee päringu juurde lisamine ei tohiks arendajale eriti keeruline olla. Selle maksumuse osas tasuks küsida konkreetset hinnangut ning tõenäoliselt ei suurene arenduse maksumus oluliselt.

Andres Ruubas sõnas, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, kes on majandustegevuse registri haldaja, peab andma sisendi, kas see on tehtav. Praegu plaanitavas ühekordses arenduses ei ole hetkel kavandatud foto allalaadimise funktsiooni. Hetkel on see suunatud selleks, et registrist tagada teenindajakaardi väljatrükk.

Hendrik Johannes Terras lisas, et komisjoni liikmete poolt eelnevalt kirjeldatud ettepanek kõlab mõistlikult. Ministeerium hindab seda ning vajadusel esitab eelnõule muudatus-ettepaneku eelnõu teiseks lugemiseks.

Marek Reinaas sõnas, et ka tema hinnangul on see ettepanek mõistlik. On oluline, et inimene saaks tuvastada, et taksoteenust pakkuv inimene on sama inimene, kellele kuulub teenindajakaart.

Rene Kokk lausus, et ka tema hinnangul on see ettepanek mõistlik ning fotonõue peaks teenindajakaardil säilima, kuna see on turvalisuse küsimus. **Kokk** palus selgitada, milline on Eesti naaberriikides praktika fotonõude osas.

Andres Ruubas vastas, et ministeerium ei ole koostanud põhjalikku uuringut, aga on teadmine, et fotonõue on eri riikides kasutusel.

Hendrik Johannes Terras lisas, et fotonõuet puudutav on ka AKI-poolne tähelepanek ning ministeerium arutab nendega, kuidas oleks mõistlik see lahendada.

Mario Kadastik märkis, et AKI tõstatatud murekoht peaks lahenema, kui hakatakse kasutama sama pilti, mis on rahvastikuregistris.

Mart Maastik märkis, et tema toetab eelnevalt kirjeldatud ettepanekut.

Urve Tiidus juhtis tähelepanu, et eelnõu seletuskirjas tuuakse fotonõude kaotamiseks tehtava muudatuse puhul mõjude all välja, et negatiivne mõju seisneb selles, et järelevalveasutustel on keerulisem isikuid tuvastada ning see muudab järelevalve teostamise aeganõudvamaks. Seega seletuskirjas on juba kirjeldatud kaasnevat murekohta. Tema toetab samuti eelnevalt kirjeldatud fotonõude säilitamist.

Komisjoni istungi järgmise päevakorrapunkti aruteluga (arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile: tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE)) seoses selgitas **Andres Ruubas** REMi vaates parvlaevaühendusega seotud teemat, mis tõusetus majanduskomisjoni 23. septembri istungil. Ministeerium tõenäoliselt ei soovi, et

parvlaevaühendust tagavad operaatorid muutuksid elutähtsa teenuse osutajateks (ETO), vaid pigem on mõistlik panna neile püsiv kriisiülesanne. Komisjoni varasemal selleteemalisel istungil toodi välja, et määratud püsiva kriisiülesande lõplik rakendumine eeldab tõenäoliselt teatud üleminekuaega selleks, et välja selgitada, missugustele nõuetele peab teenusepakkuja vastama ning muutma peab kehtivat avaliku teenindamise lepingut, kuna püsiv kriisiülesanne peaks tulenema lepingust.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.10.2025 (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.2. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile: tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE)

AS Eesti Varude Keskuse (EVK) juhatuse esimees **Ando Leppiman** andis ülevaate toidu varustuskindlusest, EVK ülesannetest kehtiva regulatsiooni alusel ning muudatustest, mis EVKile eelnõuga 668 SE kaasnevad (lisa 3). **Leppiman** tõi välja, et eelnõuga kavandatavate muudatuste kohaselt ei ole kindlust, et REM näeb toiduvaru haldajana edaspidi EVKid. Kuna seaduses viidet EVKile ei ole, siis saab see olla ka REM ise või mõni teine asutus. Lisaks märkis ta, et tema hinnangul ei ole mõistlik varude täpset nomenklatuuri ja koguseid kehtestada regionaal- ja põllumajandusministri määrusega ning ei ole mõistlik eelarve taotlemisel teha toiduvaru osas erisus, kuna senine praktika on näidanud, et vajalik on tagada paindlikkus varude moodustamisel ning eelarve tervikpilti peab omama ja eelarve eest seisma tegevusvaru eest vastutav minister.

Arutati toiduvarude koosseisu, varude hoiustamist ja ringluses hoidmist.

Rene Kokk küsis, kas ka Kaitseväele tagatakse toiduvaru EVK omast.

Ando Leppiman vastas, et Kaitseväel on enda varu. EVK toiduvaru puudutab tsiviilisikuid. Öhus on olnud küsimus, et EVKil ja näiteks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusel on kohati samad lepingupartnerid, mistõttu tehti hiljuti ühiseid inspeksioone, veendumaks, et samade varude kohta ei oleks lepinguid topelt – et need ei oleks ühtaegu arvel nii tsiviil- kui ka militaarvarudena.

Marek Reinaas märkis, et majanduskomisjon arutas 668 SE esimest korda enda 23. septembril toimunud istungil. Istungile olid kutsutud riigikaitsekomisjoni esindaja, Riigikantselei esindaja ning nelja ministeeriumi esindajad. Komisjon palus eelnõu kohta arvamust ka 14 erialaliidult. Arvamuse on tänaseks esitanud Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit ning Eesti Vee-ettevõtjate Liit. Liidud tõid põhiprobleemina välja, et eelnõus pakutud lahendus kriisiülesandega töökohtade määramiseks ning kriisiolukorras töökohustuse täitmiseks ei taga ETOle, sh tema lepingupartnerile, täit selgust, et riigis kriisiolukorra kehtestamisel ei teki kriisitöökohtadega seoses rollikonflikti ETO ja Kaitseväe vahel, kus otsustusõigus on Kaitseressursside Ametil. Ehkki eelnõu näeb ette vaidluste lahendamise mehhanismi Riigikantselei vahendusel, on erialaliitudel ootus, et eelnõu täpsustatakse ning kriisitöökohtadega seotud vaidluste tekkimise võimalus viiakse

miinimumini. **Reinaas** märkis, et seetõttu on majanduskomisjoni arvamuses üheks oluliseks punktiks see, et ei öelda, kuidas eelnevalt kirjeldatud murekoht tuleks lahendada, vaid komisjon pöörab sellele murekohale tähelepanu. Lisaks juhib komisjon tähelepanu sellele, et 668 SE puudutatakse Eesti mandri ning Saaremaa, Hiiumaa ja Muhumaa vahelistel parvlaevaliiniidel liinivedu korraldava asutusega sõlmitud lepinguid, mille puhul tuleks kehtivaid avaliku teenindamise lepinguid tõenäoliselt muuta seoses kavandatavate muudatustega.

Järgnevalt asuti arutama riigikaitsekomisjonile antava majanduskomisjoni arvamuse kavandit: Komisjon toetab eelnõuga kavandatavat eesmärki tagada õigusselgus ja luua ühtne raamistik ning mõistete süsteem nii tsiviil- kui riigikaitseliste kriisidega toimetulemiseks. Sealjuures just õigusselgust silmas pidades toob komisjon välja järgmised tähelepanekud:

1. Tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse (TsiRKS) eelnõus pakutud lahendus kriisiülesandega töökohtade määramiseks ning kriisiolukorras töökohustuse täitmiseks ei taga elutähtsa teenuse osutaja (ETO), sh tema lepingupartnerile täit selgust, et riigis kriisiolukorra kehtestamisel ei teki kriisitöökohtadega seoses rollikonflikti ETO ja Kaitseväe vahel, kus otsustusõigus on Kaitseressursside Ametil (7. peatükk, 1. jagu). On mõistetav, et eelnõuga kavandatud ettevõtjate ringi laienemine, kes saavad püsiva kriisiülesande, avaldab mõju Kaitseväe sõjaaja koosseisule. Seda enam on oluline, et nii ETOd kui Kaitsevägi omavad täpset ülevaadet ja kindlust, et isikud, kes on nn. kriisitöökohale määratud, seal ka kriisiolukorras töötada saavad. Komisjon leidis, et ehkki eelnõu näeb ette vaidluste lahendamise mehhanismi, tuleks menetluse käigus täiendavalt analüüsida võimalusi, kuidas rollikonflikti tekkimine üldse välistada. Viidatud lahendamist vajava küsimuse tõi komisjoni istungil välja ka Kliimaministeerium, kui paljude elutähtsate teenuste toimepidevuse korraldaja (§ 74 lg 5 p 6). Samale probleemkohale osundasid eelnõu kohta antud tagasisides ka Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit ning Eesti Vee-ettevõtjate Liit.
2. Eelnõu sisaldab nii neid regulatsioone, mis on vajalikud soovitud valmisolekutaseme saavutamiseks erinevate põhjuste ja ulatusega kriisiolukordadeks, kui ka neid sätteid, mis käsitlevad riigikaitset sõjalise rünnaku tingimustes. Kriisi tingimustes tõhus toimimine eeldab selget arusaamist eesmärgist ja rollide jaotust, sh kes ning mida mis juhtumite korral tegema peab. Komisjoni liikmetel tekkis küsimusi eelnõu erinevates sätetes kohustatud isikute erineval viisil nimetamisega (näiteks § 4 lg 3 ja 5, § 10 lg 1, § 18, § 32 lg 8 ja 9) ning leiti, et selguse eesmärgil on soovitatav mõisted läbivalt üle vaadata ja vajadusel ühtlustada.
3. Eelnõu rakendussätete peatükis lisatakse valdkondlikesse seadustesse viited TsiRKS §-le 75 ning osundatakse elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajatele, kellele antakse pädevus täpsustada kriisiülesannet ning selleks valmistumise ja täitmise nõudeid. Komisjoni liikmed leiavad, et kaaluda tasuks, kas kohustatud isikute jaoks selgema regulatsiooni tagamiseks sätestada valdkondlikus seaduses selgelt, kes on igal konkreetsel juhul elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldaja, mitte piirduda ainult viitega TsiRKS-i sättele.
4. Eelnõuga antakse Eesti mandri ning Saaremaa, Hiiumaa ja Muhumaa vahelistel parvlaevaliiniidel liinivedu korraldavale pädevale asutusele õigus avaliku teenindamise lepinguga täpsustada vedaja püsivat kriisiülesannet ning kehtestada nõuded

kriisiülesandeks valmistumise ja selle täitmise kohta (§ 277). Komisjon juhib tähelepanu, et avaliku teenindamise leping on kahepoolne ja kehtivasse avaliku teenindamise lepingusse täiendavate kohustuste lisamine riigi kui tellija poolt võib kaasa tuua teenuse omahinna suurenemise, kui seda kulu peab katma vedaja. Sellega seoses võiks kaaluda koostöös Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga vajadust eelnõusse rakendussätte lisamist seoses seaduse jõustumise hetkel kehtiva avaliku teenindamise lepingu muudatusega.

5. Komisjon juhib tähelepanu, et nii eelnõu põhitekst kui rakendussätted on seotud pärast eelnõu algatamist vastu võetud kahe seadusega (riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse, riigihangete seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadus, vastu võetud 18.06.2025; hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, vastu võetud 24.09.2025), mille tõttu tuleb eelnõus vastavad täiendused ja muudatused teha.

Mart Maastik palus täpsustada, kas komisjoni arvamus kujundatakse ainult toiduvaruga seoses või kogu kobarseaduse kohta. **Maastik** lisas, et sellisel kujul ei saa kolme seaduse liitmist toetada.

Eve-Ly Kübard selgitas, et algselt pakutud arvamuses oli sõnastatud nii, et komisjon toetab 668 SE eesmärki ja kolme seaduse liitmist, aga arutelude tulemusel on selgunud, et kolme seaduse liitmine võib rohkem segadust kaasa tuua. Seetõttu muudeti arvamuse esialgset kavandit. Lisaks juhitakse arvamuse teises punktis tähelepanu sellele, et kriisirolle puudutavad mõisted tuleks eelnõus üle vaadata, et tekiks parem selgus.

Piia Schults lisas, et arvamuse kolmanda punkti puhul on teemaks, et kui 668 SE rakendussätete peatükis lisatakse valdkondlikes seadustesse viited TsiRKS §-le 75 ja osundatakse elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajatele, kellest mitmed puudutavad majanduskomisjoni valdkonda kuuluvaid seadusi, siis tasuks elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajad selgelt sätestada nendes valdkondlikes seadustes ja mitte piirduda ainult viitega TsiRKS-i sättele, kuna igas konkreetse valdkonnas on vastutav osapool ju tegelikult teada. Arvamuse viies punkt puudutab asjaolu, et vahepeal on vastu võetud kaks 668 SE puudutavat seadust, mistõttu tuleb 668 SE sõnastust ajakohastada, teha vastavad täiendused ja muudatused. Lisaks viitas **Schults** võimalusele teha komisjoni poolt ka eelnõule üks konkreetne muudatusettepanek täpsustamaks eelnõu pealkirja – mis praegusel kujul justkui seadustaks ühtpidi tsiviilkriisi ja teistpidi ka kaitset. Mõlemad pealkirja pooled võiksid siiski olla seotud kaitsega.

1. Muuta eelnõu pealkiri ja sõnastada see järgmiselt:

„Tsiviilkriisis toimimise ja riigikaitse seadus¹“.

Selgitus: Ettepanekuga muudetakse eelnõu pealkirja nii, et selle mõlemad osad sobituksid üksteisega ja vastaksid eelnõu sisule. Seadusega ei soovita kehtestada kriisi, vaid selles olukorras toimimise jaoks vajalikku ülesannete jaotust.

Mart Maastik sõnas, et tulenevalt kolme eri seaduse kokku liitmisel tekkivast segadusest ei toeta ta 668 SE, mistõttu ei saa ta toetada ka majanduskomisjoni arvamust, kui selles ei ole selgelt välja toodud, et ei toetata kolme seaduse liitmist.

Marek Reinaas märkis, et komisjon oma arvamuses juhib pigem tähelepanu sellele, et kolme

seaduse üheks liitmine tekitab segadust ning see vajaks ülevaatamist. **Reinaas** tegi ettepaneku, et kui majanduskomisjoni mõni liige soovib komisjoni avamuse kohta märkusi teha, siis need ettepanekud peaks komisjoni sekretariaadile esitama järgneva päeva jooksul. Peale seda edastab majanduskomisjon riigikaitsekomisjonile arvamuse kahel istungil arutatu põhjal enda poolsete märkustega, mille osas võiks 668 SE edasise menetluse käigus selgust saada.

Komisjoni liikmed soovisid arvamuse kavandi üle hääletamist.

Otsustati:

3.1. Esitada majanduskomisjoni poolt eelnõu 668 SE pealkirja täiendamiseks muudatusettepanek (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3.2. Kiita heaks arvamuse kavand (poolt 5: Mario Kadastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 3: Aleksei Jevgrafov, Rene Kokk, Mart Maastik).

4. Info ja muud küsimused

Marek Reinaas selgitas komisjoni liikmetele eesootavaid tööühmasid.

4.1. Riigikogu keskkonnakomisjoni ja majanduskomisjoni avalik ühisistung teisipäeval 14.10 kell 14:00

Marek Reinaas selgitas, et Kliimaministeerium on tellinud uuringu: „Metoodika väljatöötamine tuuleparkide ja teiste energiatootmise tehnoloogiate võimalike tervisemõjudega seotud teadusuuringute tulemuste tõlgendamiseks Eesti tingimustes“. Valminud on uuringu I etapi aruanne „Tuulikute tervisemõjud: süstemaatiline ülevaade viimasel viieteistkümnel aastal eelretsenseeritavates teadusajakirjades avaldatud uuringutest“, mida Tartu Ülikooli esindajad kui uuringu koostajad tutvustavad majanduskomisjoni ja keskkonnakomisjoni ühisel avalikul istungil.

Otsustati:

4.1.1. Kuulutada 14.10 toimuv komisjonide ühisistung avalikuks (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.2. Marek Reinaasi lähetamine Taani Kuningriiki, Billundisse digiteemadele keskenduvale parlamentidevahelisele konverentsile

Otsustati:

4.2.1. Lähetada Marek Reinaas 03.-04.11.2025 Taani Kuningriiki, Billundisse digiteemadele keskenduvale parlamentidevahelisele konverentsile (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.2.2. Lähetusega seonduvad kulud katta majanduskomisjoni välislähetuste eelarvest (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.3. Urve Tiiduse lähetamine Belgia Kuningriiki, Brüsselisse, kus toimub Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti tegevust kontrolliva Euroopa parlamentaarse ühiskontrolli töörühma liikmete kohtumine (Europol JPSG)

Otsustati:

4.3.1. Lähetada Urve Tiidus 03.-04.11.2025 Belgia Kuningriiki, Brüsselisse, kus toimub Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti tegevust kontrolliva Euroopa parlamentaarse ühiskontrolli töörühma liikmete kohtumine (Europol JPSG) (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.3.2. Lähetusega seonduvad kulud katta Europol JPSG eelarvest (konsensus: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Kiia Väli
protokollija